

A Fővárosi Ítéltábla a Lajer Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lajer Zsolt ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek, az SBGK Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bajkai István ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (törvényes képviselője: dr. S. M. Nemzeti Fejlesztési Miniszter) alperes ellen általános szerződési feltételek érvénytelenségi vélelmének megdöntése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 11. napján kelt 19.G.43.381/2014/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt, az alperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy mellőzi az ítéletnek az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, a felmondhatóság, valamint a szimmetria elvével kapcsolatos indokolását.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 579.120 (ötszázhetvenkilencezer-százhusz) forint másodfokú részperköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 4.000 (négyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg a további 4.000 (négyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság a felperes általános szerződési feltételek érvénytelenségi vélelmének megdöntése iránti keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.223.429 forint perköltséget. Döntésének indokolásában kifejtette, hogy a felperes által perbe hozott szerződési feltételek között számos olyan szerződési feltétel található, amely nem tartozik a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) hatálya alá, mert nem az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötést, hanem tipikusan az ilyen módosítás közzétételére, rendelkezésre bocsátására, elfogadására, illetőleg a szerződés felmondására vagy a fogyasztó javára történő szerződésmódosításra vonatkozó kikötés. Rámutatott, hogy a Törvény hatálya alá nem tartozó szerződéses kikötés tisztességtelensége mellett nem állít fel vélelmet a Törvény, ezért ilyen vélelem megdöntése iránti peres eljárás e feltételek kapcsán nem indítható. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság – a további érdemi vizsgálatot mellőzve – utasította el az A.1. alatt jelölt, 2008. szeptember 2. és 2009. november 29. napja

között hatályban volt és A.2. alatt jelölt, 2009. november 30. és 2010. február 28. napja között hatályban volt Üzletszabályzat II. fejezet 1.1.pont utolsó mondata, 1.2., 1.3. pontjai, az A.3. alatt jelölt, 2010. március 1. és 2012. május 1. napja között hatályban volt és az A.4. alatt jelölt, 2012. május 1. napja és a Törvény hatálybalépése között hatályban volt Üzletszabályzat II. fejezet 1.1. pont utolsó mondata, 1.2.,1.3, 1.4. pontjai, a B.1. alatt jelölt, 2006. január 1. és 2008. május 18. napja között hatályban volt, a pénzügyi lakáslízing szerződéseknél alkalmazott általános szerződési feltételek 1.7., 9.5. pontjai, a B.2. alatt jelölt, 2008. május 19. és 2009. július 22. napja között hatályban volt, a B.3. alatt jelölt, 2009. július 23. és 2010. február 28. napja között hatályban volt, a B.4. alatt jelölt, 2010. március 1. és 2012. május 1. napja között hatályban volt, a pénzügyi lakás- és mikroállalati ingatlanlízing szerződéseknél alkalmazott általános szerződési feltételek 1.7., 9.4. pontjai és a B.5. alatt jelölt, 2012. május 2. napja és a Törvény hatálybalépése között hatályban volt, a pénzügyi lakás- és mikroállalati ingatlanlízing szerződéseknél alkalmazott általános szerződési feltételek 1.7., 15.7. pontjai, valamint, 15.8. pontjának az egyoldalú módosítás megküldésére, közzétételére vonatkozó szabályai érvénytelensége vélelmének megdöntésére irányuló keresetet.

A bíróság álláspontja szerint a vizsgálat mércéjét a Törvény 4. § (1) bekezdése, jogkövetkezményeit a 11. § (1), (2) és (3) bekezdése határozza meg és vonja korlátok közé, melynek korábbi jogi hátterét a 2/2014. PJE és az abban megjelölt 2/2012. PK vélemény 6. pontjában megfogalmazott elvek adják meg. Részletesen, egyenként értelmezte a Törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt elveket. Jogi érvelésében kifejtette, hogy a perbe hozott és a Törvény hatálya alá tartozó szerződéses kikötések az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének megfelelnek. Kielégítik a tételes meghatározás követelményét is, mivel a Törvény által megkövetelt oklista is minden szerződési feltételben megtalálható. Ugyanakkor az egyoldalú módosításra okot adó körülmények mindegyike nem tesz eleget az objektivitás elve követelményének, ugyanis az üzletpolitikán alapuló módosítás lehetősége nem a felperesen kívülálló körülményen alapul, nem olyanon amelyre a felperes ráhatással nem bír, miután azt a felperes maga alakítja. Az általános szerződési feltételek vizsgálata során nem találta megállapíthatónak a ténylegesség és arányosság követelményének való megfelelést, mert álláspontja szerint csak az adott egyoldalú szerződésmódosítás vonatkozásában vizsgálható az, hogy az annak indokául felhozott körülmény változása ténylegesen hatott-e, és az emelés mértékében hatott-e a kamatra, költségre, díjra.

Mindezekon túlmenően megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az átláthatóság elvének az egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító általános szerződési feltételek nem tudnak eleget tenni, mivel a pénz és tőkepiaci feltételek, a jogszabályok, hatósági eljárások, üzletpolitika megváltozása, vagy a lízingszerződéssel, valamint az ingatlannal kapcsolatos közterhek, illetékek, biztosítási díjak megváltozása, új díjak bevezetése, jogviszonyok, különösen adójog, adóeljárás jog, illetve adóigazgatási eljárási gyakorlat megváltozása mint feltétel változása esetén nem rendelkezik az általános szerződési feltétel arról, hogy az oklistában felsorolt ezen körülmények mely okból, mértékben és módon történő megváltozása milyen mértékben és módon hat ki a kamat, költség és díj mértékére.

Összességében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbe hozott és a Törvény hatálya alá tartozó általános szerződési feltételek az átláthatóság elvének mint követelménynek nem felelnek meg, ezért a bíróság a Törvény 11. § (2) bekezdése értelmében a keresetet elutasította.

A felperes szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát alaptalannak találta, rámutatott: a törvényi vélelem megdöntése jogkérdés, amelynek elbírálása körében nincs relevanciája annak, hogy a felperes kereseti kérelmében felsorolt szerződési kikötések az adott időszakban az általános banki szerződési gyakorlatnak megfeleltek-e, vagy sem.

Nem találta alaposnak a felperes azon indítványát sem a bíróság, mely az Alkotmánybíróság

előtti normakontroll, valamint az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányult. Az alkotmánybírósági eljárással kapcsolatosan kiemelte, hogy csak olyan jogszabályi rendelkezések tekintetében van lehetősége a bíróságnak az alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezni, amelyek alkalmazásra kerülnek az eljárásban. Utalt arra, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések körében nem észlelt alaptörvény-ellenességet. Az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében rámutatott, hogy a felperes által feltett kérdésben nem a közösségi jog értelmezését és ezzel összefüggésben szerződések értelmezését indítványozta, hanem azt sérelmezte, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek.

Megjegyezte még, hogy az indítványok elutasítását nem kellett részletesen indokolnia, mivel ebben az esetben az indítványban felvetett kérdésekben érdemben kellett volna állást foglalnia, amivel az Alkotmánybíróság, illetőleg az Európai Unió Bírósága hatáskörét vonta volna el.

Az ítélettel szemben mind a felperes, mind pedig az alperes fellebbezéssel élt.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára kötelezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és az általa 2004. május 1. napja és 2014. július 26. között devizaalapú fogyasztói kölcsön és pénzügyi lízingszerződésekben alkalmazott szerződési kikötések tisztességességének és érvényességének a megállapítását kérte. Külön is támadta a perköltségre vonatkozó rendelkezést.

A hatályon kívül helyezésre okot adó lényeges eljárási szabálysértésként a Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott. Sérelmezte, hogy az első fokú ítélet nem tartalmazza az alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti kérelme elutasításának indokait. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság arra hivatkozással mellőzte az indokolást, hogy nem vonhatja el az Alkotmánybíróság hatáskörét.

Az ügy érdemét érintő álláspontja szerint a peresített általános szerződési feltételek nem tekinthetők tisztességtelennek. Részletesen értelmezte a Törvény 4. § (1) bekezdésének a)-g) pontjaiban meghatározott elvek jogi tartalmát, amely tekintetében osztotta az elsőfokú bíróságnak az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvével, valamint a tételes meghatározás elvével kapcsolatosan kifejtett jogi álláspontját. Ugyanakkor az objektivitás elvével kapcsolatosan kiemelte, hogy az nem is értelmezhető, tekintettel arra, hogy a hitelezői eszközminősítési és belső adóminősítési szabályzata nem nyilvános a fogyasztó számára. Elfogadta a ténylegesség és arányosság elvével kapcsolatosan kifejtett azon bírósági álláspontot, miszerint konkrét szerződésmódosítás során vizsgálható ennek tényleges tartalma. Az átláthatóság elvével kapcsolatosan, megismételve a perben tett nyilatkozatát is – felhívva az alkotmányossági aggályok fennállását – kifejtette, hogy álláspontja szerint ezt az elvet csupán a mindenkori jogszabályi környezet alapján lehet értelmezni. Hangsúlyozta, hogy a fogyasztó a peresített általános szerződési feltételek tanulmányozásával előre láthatta, milyen körülmények és feltételek bekövetkezése esetén kerülhet sor a pénzügyi terheinek növekedésére. A felmondhatóság elve kapcsán kifejtette azon véleményét, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja ezen elv tekintetében nem világos számára, ugyanis nem érthető pontosan, mit ért a szerződés felmondásának reális lehetősége alatt. A szimmetria elvével kapcsolatosan osztotta az elsőfokú bíróság jogi okfejtését.

Az elsőfokú eljárásban megállapított perköltség kapcsán megjegyezte, hogy azt jelentősen eltúlzottnak tartja, annál is inkább, mert az alperes képviselőjét ellátó ügyvédi iroda több más, hasonló ügyben hasonló tartalmú beadványokat adott be, így azok megszerkesztése, illetőleg elkészítése jóval kevesebb időt vett igénybe, és indokolatlan minden egyes ügyben

felszámítani az ezzel kapcsolatosan elszámolható óradíjakat.

Fellebbezésében kérte továbbá, hogy az ítélet tábla – az eljárás felfüggesztése mellett – a Törvény 1. § (1) bekezdése, 4., 7., 8., 10., 11., 13., 16 és 19. §-ai, valamint a 2/2014. PJE döntés 2. pontjának Alaptörvénybe, illetve a Törvény elfogadásának nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása végett forduljon az Alkotmánybírósághoz, továbbá előzetes döntéshozatal érdekében az Európai Unió Bíróságához.

Az alperes fellebbezésében az ítélet indokolásának megváltoztatását és kiegészítését kérte. Álláspontja szerint az ítéletnek a szimmetria és felmondhatóság elvével kapcsolatos jogi okfejtése téves, a felperes által peresített általános szerződési feltételek tisztességtelensége e két elv alapján is megállapítható. Hasonlóképpen a kérdéses kikötések az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sem felelnek meg, tekintettel arra, hogy azok az indokolt szakmaiságon túl nem képeznek olyan közérthető és koherens logikai egységet, amely folytán az átlagfogyasztó egyértelmű és érthetően megfogalmazott kritériumok alapján előre látható volna az őt érintő díjak esetleges módosításának a minimális feltételeit. A tételes meghatározás elvének való megfeleléssel kapcsolatosan kifejtette, hogy mindenképpen lényeges szempont a feltételrendszer tartalmi szempontból történő elemzése, amelynek során a bíróság azt teszi vizsgálatá tárgyává, hogy az oklista zárt rendszert alkot-e, illetve taxatív-e felsorolásra az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó tények és körülmények. Az alperes álláspontja szerint szükséges a ténylegesség és az arányosság elvének vizsgálata körében tett bírói megállapítások felülvizsgálata is, miután ezen elveknek maguknak az egyes szerződéses kikötéseknek kell megfelelniük, függetlenül attól, hogy a kikötések alapján a későbbiekben sor került-e a felperes részéről egyoldalú szerződésmódosításra. A fentiekben túlmenően az elsőfokú eljárás során csatolt megállapodás alapján kérte a felperest marasztalni a fellebbezéssel kapcsolatban felmerült perköltségeinek megfizetésére.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme tartalmilag az első fokú ítélet helybenhagyására irányult az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett körben.

A felperes fellebbezése nem érintette az ítéletnek az A.1., A.2., A.3. és A.4. alatti kereseti kérelemből az 1.1. pont utolsó mondata, valamint a B.5. alatti kereseti kérelemből az 1.1.7. pont tekintetében a keresetet elutasító rendelkezését, ezáltal az első fokú ítélet ebben a körben a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Ítélet tábla megállapította, hogy a felperes fellebbezése nem megalapozott, míg az alperes fellebbezése csupán részben alapos.

A felperes fellebbezésében elsőként azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdése által előírt indokolási kötelezettségének a Pp. 155/B. § alapján előterjesztett indítványa elutasításával kapcsolatban. Maga a felperes idézte helyesen a fellebbezésében a 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdését, mely szerint a bíróság egyrészről olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál, amelyet az előtte folyamatban levő jogvitában alkalmaznia kell, másrészről pedig annak a jogszabálynak a tekintetében kezdeményezi, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, illetve amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már korábban megállapította. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta, hogy a felperes erre irányuló indítványában megjelölt törvényi rendelkezéseket kell-e alkalmaznia a jelen eljárásban.

Az nem vitás, hogy a Törvény egyetlen rendelkezése alaptörvény-ellenességét sem

állapította meg mindeddig az Alkotmánybíróság, így a második fordulat alapján nem lehetett helye az alaptörvény-ellenesség kezdeményezésének. Az első fordulat alapján pedig a bíróság az esetben kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, amennyiben maga azt észleli, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenes. Az elsőfokú bíróságnak ez a szubjektív megítélése érdemben nem bírálható felül a fellebbezés folytán, ellenkező esetben ugyanis az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére utasítással csorbulna a bírói függetlenség.

Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a kérelem elutasítását azon túl, hogy alaptörvény-ellenességet nem észlelt, indokolnia nem kellett. Helyesen utalt arra is az elsőfokú bíróság a BH.1994./448. számú eseti döntésben foglaltakra is figyelemmel, hogy az alaptörvény-ellenesség hiánya tekintetében elfoglalt álláspontjának kifejtését a polgári bíróság erre irányuló hatáskörének hiánya kizárta. Mindezek miatt az ítélet hatályon kívül helyezésének eljárásjogi feltételei nem álltak fenn.

A felperes a fellebbezésében megismételte a Törvény 1. § (1) bekezdése, 4., 7., 8., 10., 11., 13., 16 és 19. §-ai, valamint a 2/2014. PJE döntés 2. pontjának alaptörvény-ellenessége megállapításának Alkotmánybíróságnál történő kezdeményezése iránti kérelmét.

A fentebb már kifejtettekre figyelemmel elsőként arra mutat rá az ítéletábra, hogy a bíróság csak a perben alkalmazandó jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjának ellenőrzését kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál. Így az ítéletábra a Törvény – fellebbezési eljárásban alkalmazásra nem kerülő eljárási szabályokat tartalmazó – 10. § (1), (2) és (5) bekezdése, valamint a Törvény 6. §-a alapján indult perben egyáltalán nem alkalmazható – a 6. alcímben szabályozott per kivételével a Törvény 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdése szerinti kikötéseket érintő perek tárgyalásának felfüggesztését előíró – 16. §-a tekintetében az Abtv. 25. § (1) bekezdésére figyelemmel a Pp. 155/B. § alapján nem kezdeményezheti az Alkotmánybíróság eljárását.

Az ítéletábra a Törvény 1. § (1) bekezdése, 4., 7., 8. §-ai, 10. § (3) és (4) bekezdései, 11., 13., valamint 19. §-ai alkotmány-ellenességét – a felperes fellebbezésében, valamint a fellebbezési tárgyaláson kifejtettek ellenére – nem észlelte, ezért a felperesnek az említett rendelkezések alaptörvény-ellenessége megállapításának az Alkotmánybíróságnál történő kezdeményezése iránti kérelmét a Pp. 155/B. § (1) bekezdése alapján elutasította.

A felperes a fellebbezésében emellett ugyancsak megismételte az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét, az elsőfokú eljárásban előadottakat annyiban módosítva, hogy az indítványában szereplő kérdései többségét akként fogalmazta át, hogy a Törvény általa megjelölt rendelkezéseinek az uniós jogba ütközésének vizsgálata helyett azok egy részének értelmezését kérte. Változatlanul nem az uniós norma értelmezésére, hanem az EUMSZ 292. §-a által előírt egyeztetési kötelezettség megsértésével megalkotott nemzeti jogi norma alkalmazhatóságára irányult a 6. kérdése, s mint ilyen – az EBH.2005.1320. szám alatt közzétett eseti döntésben foglaltakra is figyelemmel – nem előzetes döntéshozatalra irányult. Ezért ez utóbbi tekintetében a másodfokú bíróság elutasította a felperes indítványát az előzetes döntéshozatal iránti kérelem hiánya miatt.

A további kérdések tekintetében arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a perben alkalmazandó Törvény a Kúriának azon a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatán alapul, amelyet maga a Kúria is az általa kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás eredményének bevárása után, az Európai Bíróságnak a C-26/13. számú ügyben hozott határozatában az Irányelv értelmezése kérdésében adott útmutatást alapul véve alkotott meg. Ezáltal a Törvény tükrözi az Európai Bíróságnak az egyoldalú kamat-, költség és díjmelésre vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatos

jogértelmezését. Erre figyelemmel az ismételt előzetes döntéshozatal szükségtelen, de kizárt is.

Mindezek miatt az ítéltábla a Pp. 155/A. § (1) bekezdése alapján elutasította a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét.

Az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi vizsgálatát megelőzően a Fővárosi Ítéltábla azt kívánja kiemelni, hogy a Törvény 6. §-a alapján indított per tárgya a Törvény 4. § (1) bekezdésében felállított törvényi vélelem megdöntése. Ezért az ilyen perben nem az 1959. évi IV. törvény (régis Ptk.), illetve a 2013. évi V. törvény (Ptk.), de nem is a 18/1999. Kormányrendelet vagy a 93/13/EGK Irányelv (Irányelv) szerinti tisztességtelenség fennállását kell vizsgálnia a bíróságnak, hanem azt kell megítélnie, hogy a keresetben megjelölt általános szerződési feltételek maradéktalanul megfelelnek-e a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban meghatározott követelmények mindegyikének.

Tévesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy nem kizárólag a keresettel érintett kikötések vizsgálatával hozandó meg az ítélet, illetve figyelemmel kell lenni a régi Ptk. 209. § (6) bekezdésre, a Ptk. 6:102. § (4) bekezdésére, valamint az Irányelv 1. cikk (2) bekezdésére is. Ebben a körben az ítéltábla a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján csupán utal az első fokú ítélet 212. oldala utolsó és 213. oldala első bekezdésében helyesen kifejtettekre.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése, illetve a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése, valamint az Irányelv 1. cikk (2) bekezdése azért nem zárja ki a 275/2010. (XII. 15.) Kormányrendelet tartalmával megegyező általános szerződési feltételek tisztességtelenségét, mert a Törvény 11. § (1) bekezdésére figyelemmel a bíróság csak a 4. § (1) bekezdése szerinti vélelem megdöntésének sikerességét vizsgálhatja. Az említett jogszabályok a pénzügyi szolgáltató és a fogyasztó közötti jogvitában alkalmazhatók. A pénzügyi szolgáltató felperes által a **alperes neve** alperes ellen indított, a Törvényen alapuló perben a vizsgálandó körülmények körén kívül esik, hogy a keresettel érintett kikötések miért kerültek az adott módon meghatározásra.

Emellett a 275/2010. (XII. 15.) Kormányrendelet rendelkezései a régi Ptk-hoz, illetve a Ptk-hoz képest sem tekinthetők speciális jogszabálynak, ezért ez utóbbiak rendelkezéseinek a kormányrendelet mellett is érvényesülniük kell. A kormányrendelet nem olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a jogszabály erejénél fogva a szerződés részévé válnak, azok olyan keretszabályok, amelyek alapján maguknak a pénzügyi szolgáltatóknak kell megalkotniuk a fogyasztóvédelmi szempontoknak is megfelelő általános szerződési feltételeiket.

Tévesen hivatkozott a felperes a fellebbezési tárgyaláson a Törvény – 2014. évi XL. törvénnyel módosított – 6. § (2) bekezdésére. E rendelkezés ugyanis kizárólag a forint alapú fogyasztói kölcsönszerződések, valamint a devizaalapúnak nem minősülő devizahitel, illetve pénzügyi lízingszerződések esetében zárja ki a 4. § (1) bekezdés szerinti vélelmet. A keresettel érintett kikötések azonban nem ilyen, hanem devizaalapú lízingszerződésekben kerültek alkalmazásra, ezáltal a jogszabályváltozás a perbe hozott általános szerződési feltételek megítélésén nem változtatott.

A felperes a fellebbezésében a vizsgálható kikötések körét is tévesen közelítette meg: a Törvény 6. §-a értelmében ugyanis a felperesnek kell megjelölnie azokat a kikötéseket, amelyeket a 4. § (1) bekezdése által felállított törvényi vélelemmel ellentétben tisztességesnek tekint. A bíróság a Pp. 213. § (1) bekezdésében, valamint 215. §-ában foglalt rendelkezések folytán ezeknek, a felperes által megjelölt általános szerződési feltételeknek a

tisztességességét vizsgálhatja a Törvény 11. § (1) bekezdése alapján.

A Törvény által felállított keretek között nincs helye az egyedi szerződések tartalmi vizsgálatának, az egyedileg megtárgyalt kikötések, valamint a keresettel érintett általános szerződési feltételek együttes értelmezésének. A keresettel nem érintett általános szerződési feltételeknek is csupán annyiban lehet ügydöntő jelentőségük e perben, amennyiben azokra a törvényi vélelem megdöntése, a per tárgyát képező feltétel tisztességességének alátámasztása érdekében hivatkozik a felperes.

A Törvény rendelkezései alapján nem vezethető le a felperesnek az az álláspontja sem, miszerint a bíróságnak a részleges érvénytelenség szabályát kell alkalmaznia. A Törvény 4. § (1) és (2) bekezdéseinek együttes értelmezése nem hagy kétséget afelől, hogy az (1) bekezdés szerinti szerződéses kikötés érvénytelen, semmis, amennyiben a pénzügyintézet a Törvény 8. § (1) bekezdése által felállított határidőben nem kezdeményez pert a vélelem megdöntése érdekében, illetve perlése nem vezet eredményre. Kiemelendő emellett, hogy a felperes által felhívott régi Ptk. a 209/A. § (2) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy fogyasztói szerződés részévé váló általános szerződési feltétel, valamint egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis; a Ptk. 6:103. § (3) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés részévé váló tisztességtelen szerződési feltétel semmis. Tehát a felperes által hivatkozott – de a jelen eljárásban nem alkalmazható – anyagi jogszabályok is akként rendelkeznek, hogy a tisztességtelenség jogkövetkezménye az adott kikötés semmissége. Külön rámutat az ítélet tábla, hogy mind a Törvény 4. § (2) bekezdése kimondja, mind az említett jogszabályok szabályozási rendszeréből is az következik, hogy a tisztességtelenség nem a szerződés, csupán az adott kikötés semmisségét váltja ki. A Törvény ezt meghaladó rendelkezést nem tartalmaz arra nézve, mi a semmis kikötés további sorsa, mivel ezt a pénzügyintézet, illetve fogyasztó közötti jogvita szempontjából releváns időpontban hatályos anyagi jogszabály rendezi. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kikötés nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, azaz a pénzügyintézet, valamint fogyasztó közötti jogviszony tartalmára nincs kihatással, a közöttük felmerülő esetleges jogvitában azt nem írottként kell kezelni. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata is ezt az értelmezést tükrözi. A részleges érvénytelenség kérdése csupán ezt követően merülhet fel, mégpedig a pénzügyintézet és a fogyasztó közötti jogvitában aszerint, hogy a kiesett kikötés(ek) nélkül teljesíthető-e a felek között létrejött szerződés vagy sem [rég Ptk. 239. § (2) bekezdés; Ptk. 6:114. § (2) bekezdés]. Ez a kérdés azonban a felperes és az alperes közötti, a Törvény 6. §-a alapján indult per kereteit meghaladja, a felperes által a fogyasztókkal kötött egyedi szerződések teljes vagy részbeni megdőlése a jelen eljárásban eldöntendő jogvita körén kívül esik.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül szorítkozott annak vizsgálatára, hogy a keresettel érintett egyes kikötések a Törvény hatálya alá tartoznak-e, illetve sikerre vezetett-e a Törvény 4. § (1) bekezdése által az egyoldalú kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő általános szerződési feltételek tisztességtelensége mellett felállított vélelem megdöntése.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a perindítás kizártságát a 2008. szeptember 2. és a Törvény hatályba lépése, 2014. július 26. napja között hatályban volt Üzletszabályzatok II. fejezet 1.2 és 1.3 pontjai, valamint a 2010. március 1. napja és a Törvény hatályba lépése, 2014. július 26. napja között hatályban volt Üzletszabályzatok 1.4 pontja, továbbá a 2006. január 1. és 2012. május 1. napja között hatályban volt általános szerződési feltételek 1.7 pontjai vonatkozásában. E kikötések tisztességtelensége mellett a

Törvény 4. § (1) bekezdése nem állít fel vélelmet, vélelem híján pedig annak megdöntése iránt sem lehet a Törvény 6. § (1) bekezdése alapján peres eljárást kezdeményezni.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a keresetlevélben B.5. alatt jelölt, 2012. május 2. napja és a Törvény hatálybalépése, 2014. július 26. napja között hatályban volt, a pénzügyi lakás- és mikrovállalati ingatlanlízing szerződéseknél alkalmazott általános szerződési feltételek 1. számú mellékletének 5. és 6. pontjai tekintetében a vélelem megdöntésére irányuló keresetet érdemben vizsgálta. E két kikötés egyaránt a kamat mértékének a lízingbevevő számára kedvezőtlen módosításának kizártságáról rendelkezik, ezáltal nem tartozik az általános szerződési feltételek azon körébe, amelyre a Törvény 4. § (1) bekezdése a tisztességtelenség vélelmét felállította. Ezért e két kikötés ugyancsak kívül esik a Törvény 6. § (1) bekezdése által lehetővé tett per keretein.

Erre figyelemmel ezek tekintetében a keresetet az előbb említett kikötésekhez hasonlóan nem a vélelem megdöntésének sikertelensége okán, hanem amiatt kell elutasítani, hogy e kikötések nem tartoznak a Törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya alá.

Ahogy az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá, a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti, tehát a fogyasztó számára hátrányos, egyoldalú kamat-, költség- vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések tekintetében felállított tisztességtelenségi vélelem akkor dönthető meg, ha a felperes sikerrel bizonyítja, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltétel az a)-g) pontokban felsorolt valamennyi elvnek egyaránt megfelel. A 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiból következő követelmények konjunktivitása miatt már az is a kereset elutasításához vezet, ha a kikötések bármelyik elvvel ellentétesek, így nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy valamennyi további elvnek megfelelnek-e vagy azok közül is csupán néhánynak. A Törvény 4. § (1) bekezdése által felállított vélelem megdöntésének sikertelensége, és ez alapján a kereset elutasítása a (2) bekezdés értelmében a semmisség jogkövetkezményét vonja maga után. A semmisség – mint általában az érvénytelenség – nem fokozható: attól nem lesz érvénytelenebb a kikötés, hogy az az (1) bekezdés a)-g) pontjai közül több által támasztott követelménynek sem felel meg. Erre figyelemmel, ha az állapítható meg, hogy egy kikötés az elvek egyikének nem felel meg, szükségtelen a további elveknek való megfelelés vizsgálata.

A vélelem megdöntése körében helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a Törvény 4. § (1) bekezdése hatálya alá tartozó és a felperesi keresettel érintett kikötések az átláthatóság követelményének nem tesznek eleget. Figyelemmel a 275/2010. (XII. 15.) Kormányrendelet keretszabályaira is, megállapítható, hogy a felperesi szerződési feltételek ugyan szövegszerű egyezőségeket is tartalmaznak a fenti rendelet előírásaival, azonban a fogyasztó számára érthetően és a körülmények megváltozásának következményeit részletesen elmagyarázó rendelkezéseket kellett volna tartalmazniuk ahhoz, hogy az átláthatóság elvének megfeleljenek a szerződési kikötések.

Az átláthatóság vonatkozásában kiemelendő az Irányelv 4. cikkének (2) bekezdése, melynek értelmében a vizsgált szerződési feltételnek nem csupán világosnak és érthetőnek kell lennie, hanem átlátható jelleggel fel kell tüntetnie azt, hogy a kikötésben meghatározott körülmény változását miként követik a fogyasztót érintő gazdasági következmények, e körülmények milyen mechanizmus mellett, milyen mértékben befolyásolják az általa időszakosan teljesítendő szolgáltatás mértékének alakulását. Az ítéletábra az első fokú ítéletnek az átláthatóság követelményével kapcsolatos okfejtését megismételni nem kívánja, csupán utal az abban írtakra a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy nem annak van jelentősége, hogy milyen módszerrel biztosítja a kikötéseket alkalmazó pénzügyi

intézmény az átláthatóság követelményének érvényesülését a fogyasztó számára hátrányos kamat-, költség, illetve díjemelést lehetővé tevő kikötésében, hanem annak, hogy a fogyasztó számára magából a szerződésből kiderüljön, hogy a későbbiekben milyen körülmények milyen mértékű változása jogosítja fel az egyoldalú emelésre a pénzügyi intézményt, és fizetési kötelezettsége milyen mechanizmus mellett, milyen mértékben fog emelkedni, a többletkötelezettsége arányban áll-e a körülmények változásával. Az Európai Bíróság a C26/13. számú ügyben mutatott rá, hogy az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása szempontjából alapvető jelentőséggel bír az, hogy a fogyasztó egyértelmű és érthető kritériumok alapján előre láthassa a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az ítélet 2. pontjában foglaltakat az egyoldalú, fogyasztó számára hátrányos kamat-, költség, díjemelésre vonatkozó kikötésekre vonatkoztatva megállapítható, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott körülmények változása és a kamatok, költségek díjak változása mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

A Törvény 4. § (1) bekezdése alá tartozó, keresettel és fellebbezéssel is érintett kikötések az említett kívánalomnak nem felelnek meg, olyan – részben csupán a keretjogszabály szövegét az általános szerződési feltételek közé integráló – kikötések, amelyek alapján az elvárhatóan tájékozott fogyasztó nem képes a szerződéskötés időpontjában felmérni a meghatározott körülmények változásának a kamat-, költség és díjfizetési kötelezettségének jövőbeni módosulásának mértékére, az ebből eredően rá háruló gazdasági következményekre gyakorolt hatását.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a törvényi vélelem megdöntése nem járt sikerrel.

A már kifejtettek szerint annak következtében, hogy a keresettel érintett általános szerződési feltételek az átláthatóság követelményét nem elégítik ki, és már ez okból is alaptalan volt kereset, a további törvényi elveknek való megfelelés vizsgálata szükségtelen. Ezért az ítéletábra az első fokú ítéletből mellőzni rendelte az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, a felmondhatóság, valamint a szimmetria elvével kapcsolatos indokolást.

Erre figyelemmel az alperes fellebbezése csupán részben és annyiban volt megalapozott, hogy az általa kifogásolt indoklás nem foghatott helyt, azonban a fellebbezésben írt indokokkal szükségtelen volt az érdemben helytálló döntés alátámasztása.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről a díjmegállapodás tartalmára, az ügy bonyolultságára és a perelőkészítés időigényére is figyelemmel helytállóan rendelkezett, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján megfelelően mérsékelte az alperes és jogi képviselője közötti díjmegállapodás alapján az (1) bekezdés szerint megállapítható perköltséget. Az ítéletábra az első fokú perköltség további mérséklését nem látta indokoltnak.

Mindezek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdésére figyelemmel a fenti indokolásbeli módosítással helybenhagyta.

A felperes fellebbezése teljes egészében, az alperes fellebbezése pedig részben sikertelen volt, így a felperes nagyobb részt elvesztés lett. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes másodfokú részperköltsége megtérítésére.

Az alperes fellebbezési perköltségének megállapítása körében az ítéltábla az alperesi jogi képviselő és az alperes között létrejött megállapodás kikötéseit figyelembe véve munkadíjként a fellebbezési ellenkérelem elkészítése és a tárgyalás előkészítése kapcsán 10 munkaóra, míg a tárgyalási részvétel vonatkozásában 2 óra figyelembe vételével találta elfogadhatónak az alperesi perköltség igényt, amelyet az Áfa összegével növelt. Döntésénél figyelemmel volt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdésében foglaltakra. Az alperes perköltségigényét eltúlzottnak találta arra a tényre is figyelemmel, hogy az alperesi képviselő további – azonos jogi megítélésű, igen hasonló tárgyú – ügyekben is ellát jogi képviselői tevékenységet, amelyekben, mind a felperesi, mind az alperesi jogi érvelés e perbelivel megegyezik.

Az ítéltábla az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. október 21.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Tatár-Kis Péter s.k.
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Taródi Zsuzsanna
tisztviselő